

ZTRACENI V PŘEKLADU - Rasismus a rasismus (od Roberta Novotného)

Dnes o těch, kterým prochází rasistické chování.

Největší problémy při překládání někdy můžou paradoxně působit slova, která by měla být naprosto jasná. Třeba takový rasismus, což jsou (v běžně používaném smyslu, tedy bez ohledu na složité definice teoretické a ideologické) projevy nepřátelství a nesnášenlivosti vůči lidem jiných ras – nehledě na to, jakou barvu pleti útočník a napadaný mají.

Jihoafrická republika se od pádu apartheidu ráda prezentuje jako země mládí, naděje a budoucnosti. A je jaksi politicky korektní myslet si totéž a nechávat se s davem unášet na vlně nadšení. Touto vlnou se nechala unést i světová fotbalová federace FIFA, která přiklepla Jihoafrické republice pořádání mistrovství světa v roce 2010.

V uplynulých týdnech se konal v Jihoafrické republice **Pohár FIFA, jakási ochutnávka před samotným mistrovstvím světa**. Ve čtvrtek minulého týdne (píše tento sloupek v neděli) se v semifinále střetly týmy Jihoafrické republiky a Brazílie. V domácím týmu nastoupilo deset hráčů černé pleti a jeden hráč pleti bílé, obránce jménem Booth. Kdykoli se tento hráč během utkání dostal k míči, domácí obecenstvo – tvořené prakticky jen černochoy – začalo jako jeden muž odporně bučet.

Pan Booth musí být člověk mimořádně statečný a silný, protože pod tímto nehorázným tlakem dokázal bez jediné chyby odehrát celé utkání. Že se po deseti minutách nenechal vystřídat, to je obdivuhodné. Celá záležitost má jeden neobvyklý rozměr: když rasisté nadávají hráčům soupeře, lze to někde na samém okraji vědomí a proti své vlastní vůli pochopit jako nefér snahu dohnat dotyčného hráče k chybám a získat tak vlastnímu týmu výhodu. Ale bučet na vlastního hráče „nevhodné“ barvy pleti, to je vskutku zvrhlé.

FIFA před několika lety přijala za své heslo SAY NO TO RACISM a zatím to vypadá, že ho bere vážně. Kdykoli (zpravidla v Evropě) dojde ze strany bělošských rasistických idiotů k výpadům či urážkám vůči soupeřovým hráčům jiné barvy pleti, FIFA (tak jako její evropská podsestra UEFA) neváhá a sahá k exemplárním trestům. Pročítám páteční a víkendové noviny, a kupodivu se o incidentu v Jižní Africe nikde nepíše ani slovo. Zato si dokážu představit ten povyk, jaký by vždy připravená politickokorektní mašina spustila, kdyby se při podobně významném utkání takto nechutně zachovali k fotbalistovi černé pleti diváci v Evropě.

Nyní tedy budeme mít možnost sledovat, jak FIFA zatočí s rasistickými idioty černošskými. Pokud z té hanebnosti nevyvodí důsledky a přejde ji mlčením (můj tip je, že přesně tak to dopadne, ale rád bych se mýlil), tak jen ukáže, že její pojetí rasismu je účelově zúžené ve stylu falešné politické korektnosti a vejde se jí do něj pouze rasismus bělochů vůči lidem jiné barvy pleti – a že její heslo o boji proti rasismu je žvást a blábol. Překladatelé by si z toho museli vyvodit ten důsledek, že je nutné k rasismu přilepovat různé přívlastky, aby bylo jasné, o co jde, a nikdo se v překladu neztratil. Pro začátek bych pak navrhoval malý slovníček: **rasismus** (ten v univerzálním smyslu a bez přívlastku); **rasismus, který vlastně rasismem není** (rasismus vůči bělochům); **rasismus v politickokorektním pojetí; rasismus podle FIFA; rasismus pouze ze strany bělochů**. Ty poslední tři výrazy jsou vlastně synonyma – aby to člověk mohl obměňovat a dodat překladu trochu života.

Robert Novotný

Článek převzat z portálu www.lidovky.cz [<http://www.lidovky.cz>]